

Ο σχηματισμός του Αορίστου Β΄

α) Ενεργητικός αόριστος β΄

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφ.	Μετοχή
ἔ-βαλ-ον	βάλ-ω	βάλ-οιμι	—		
ἔ-βαλ-ες	βάλ-ῃς	βάλ-οις	βάλ-ε		βαλ-ὼν
ἔ-βαλ-ε	βάλ-ῃ	βάλ-οι	βαλ-έτω	βαλ-εῖν	βαλ-οὔσα
ἐ-βάλ-ομεν	βάλ-ωμεν	βάλ-οιμεν	—		βαλ-ὸν
ἐ-βάλ-ετε	βάλ-ητε	βάλ-οιτε	βάλ-ετε		
ἔ-βαλ-ον	βάλ-ωσι(ν)	βάλ-οιεν	βαλ-όντων ἢ βαλ-έτωσαν		

β) Μέσος αόριστος β΄

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφ.	Μετοχή
ἐ-βαλ-όμην	βάλ-ωμαι	βαλ-οίμην	—		βαλ-όμενος
ἐ-βάλ-ου	βάλ-ῃ	βάλ-οιο	βαλ-οῦ		βαλ-ομένη
ἐ-βάλ-ετο	βάλ-ῃται	βάλ-οιτο	βαλ-έσθω	βαλ-έσθαι	βαλ-όμενον
ἐ-βαλ-όμεθα	βαλ-ώμεθα	βαλ-οίμεθα	—		
ἐ-βάλ-εσθε	βάλ-ησθε	βάλ-οισθε	βάλ-εσθε		
ἐ-βάλ-οντο	βάλ-ωνται	βάλ-οιντο	βαλ-έσθων		

Γενικές παρατηρήσεις στον σχηματισμό του ενεργητ. και μέσου αορίστου β΄

➤ Του ενεργητικού αορίστου β΄:

- Το απαρέμφατο και η μετοχή τονίζονται πάντοτε στη λήγουσα (το απαρέμφατο με περισπωμένη και η μετοχή αρσενικού με οξεία): *μαθεῖν, ἐλθεῖν - μαθῶν, ἐλθῶν.*

➤ Του μέσου αορίστου β΄:

- Το απαρέμφατο (είτε απλό είτε σύνθετο) τονίζεται στην παραλήγουσα: *γενέσθαι, λαβέσθαι - συγγενέσθαι, αντιλαβέσθαι.*

➤ Σημείωση

- Ο αόρ. β΄ στην οριστική έχει τις καταλήξεις του αντίστοιχου παρατατικού και στις άλλες εγκλίσεις έχει τις καταλήξεις του αντίστοιχου ενεστώτα. Ξεχωρίζεται όμως από το θέμα του, που είναι διαφορετικό από το θέμα του ενεστώτα και του παρατατικού. Έτσι σε μερικά ρήματα ο αόρ. β΄ σχηματίζεται:

α) από το καθαρό ρηματ. θέμα, χωρίς τα προσφύματα του ενεστώτα και του παρατατικού: (αἰσθ-άν-ομαι) ἤσθ-όμην, αἴσθ-ομαι, αἰσθ-οίμην κτλ., (ἁμαρτ-άν-ω) ἤμαρτ-ον, ἁμάρτ-ω, ἁμάρτ-οιμι κτλ. (λα(ν)θ-άν-ω) ἔ-λαθ-ον, λάθ-ω, λάθ-οιμι κτλ.·

β) από το ρηματ. θ. με συγκοπή: (ἔπ-ομαι, θ. σεπ-) ἐ-σπ-όμην (η δασεία της αύξησης από αναλογική επίδραση του ἔπομαι), (ἔχ-ω, θ. σεχ-) ἔ-σχ-ον·

γ) από το ρηματ. θ. χωρίς τον αναδιπλασιασμό του ενεστώτα: (γί-γνομαι, θ. γε-) ἐ-γεν-όμην, (πί-πτ-ω, θ. πετ-, πεσ-) ἔ-πεσ-ον·

δ) από το ρηματ. θ. με αναδιπλασιασμό: (ἄγ-ω) ἤγαγ-ον, ἀγάγ-ω κτλ.·

ε) από το ρηματ. θ. με τροπή του φωνήεντος: (τρέπ-ω, θ. τρεπ-) ἔ-τραπ-ον·

στ) από το αδύνατο ρηματ. θ. (λείπ-ω, θ. λειπ-, λιπ-) ἔ-λιπ-ον.

- Μερικά ρήματα σχηματίζουν τον αόρ. β΄ με θέμα διαφορετικό (από συνώνυμες ρίζες): αἰρέω-ῶ: αόρ. β΄ (με θ. Φελ-) ἔ-Φελ-ον: εἶλ-ον, υποτ. ἔλ-ω κτλ. - ὀράω-ῶ, αόρ. β΄ (με θ. Φιδ-) ἔ-Φιδ-ον: εἶδον, υποτ. ἴδω κτλ.

➤ Ακολουθούν πίνακες με τον σχηματισμό του αορίστου β΄ των πιο σημαντικών ρημάτων:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Ενεστώτας	Αόριστος β'					
Οριστική	Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προσ	Απαρ	Μετοχ.
ἄγω	ἤγαγον	ἀγάγ-ω	ἀγάγ-οιμι	ἄγαγ-ε	ἀγαγ-εῖν	ἀγαγών-οὔσα-όν
αἶρω	εἶλον	ἔλω	ἔλοιμι	ἔλε	ἐλεῖν	ἐλών-οὔσα-όν
ἁμαρτάνω	ἥμαρτον	ἁμάρτ-ω	ἁμάρτ-οιμι	-	ἁμαρτ-εῖν	ἁμαρτών-οὔσα-όν
βάλλω	ἔβαλον	βάλ-ω	βάλ-οιμι	βάλ-ε	βαλ-εῖν	βαλών-οὔσα-όν
δάκνω	ἔδακον	δάκ-ω	δάκ-οιμι	δάκ-ε	δακ-εῖν	δακών-οὔσα-όν
ἐσθίω	ἔφαγον	φάγ-ω	φάγ-οιμι	φάγ-ε	φαγ-εῖν	φαγών-οὔσα-όν
ἔχω	ἔσχον	σχ-ῶ	σχ-οίην	σχ-ές	σχ-εῖν	σχών-οὔσα-όν
ἀποθνήσκω	ἀπέθανον	ἀποθάν-ω	ἀποθάν-οιμι	(ἀπόθαν-ε)	ἀποθαν-εῖν	ἀποθανών-οὔσα-όν
κάμνω	ἔκαμον	κάμω	κάμοιμι	κάμε	καμεῖν	καμών-οὔσα-όν
κράζω	ἔκραγον	κράγω	κράγοιμι	κράγε	κραγ-εῖν	κραγών-οὔσα-όν
λαγχάνω	ἔλαχον	λάχ-ω	λάχ-οιμι	λάχ-ε	λαχ-εῖν	λαχών-οὔσα-όν
λανθάνω	ἔλαθον	λάθ-ω	λάθ-οιμι	λάθ-ε	λαθ-εῖν	λαθ-ών-οὔσα-όν
λείπω	ἔλιπον	λίπ-ω	λίπ-οιμι	λίπ-ε	λιπ-εῖν	λιπών-οὔσα-όν
μανθάνω	ἔμαθον	μάθ-ω	μάθ-οιμι	μάθ-ε	μαθ-εῖν	μαθών-οὔσα-όν
ὀφείλω	ὥφελον	ὀφέλ-ω	ὀφέλ-οιμι	ὀφελε	ὀφελ-εῖν	ὀφελών-οὔσα-όν
ὀφλισκάνω	ὥφλον	ὀφλω	ὀφλ-οιμι	-	ὀφλεῖν	ὀφλών-οὔσα-όν
πάσχω	ἔπαθον	πάθ-ω	πάθ-οιμι	πάθ-ε	παθ-εῖν	παθών-οὔσα-όν
πείθω	ἔπιθον	πίθ-ω	πίθ-οιμι	πίθ-ε	πιθ-εῖν	πιθ-ών-οὔσα-όν
πίπτω	ἔπεσον	πέσ-ω	πέσ-οιμι	πέσ-ε	πεσ-εῖν	πεσών-οὔσα-όν
πίνω	ἔπιον	πίω	πίοιμι	πίε	πιεῖν	πιών-

						οὔσα-όν
τέμνω	ἔτεμον	τέμω	τέμοιμι	τέμε	τεμεῖν	τεμών- οὔσα-όν
τίκτω	ἔτεκον	τέκω	τέκοιμι	τέκε	τεκεῖν	τεκόν- οὔσα-όν
τρέχω	ἔδραμον	δράμ-ω	δράμ-οιμι	δράμ-ε	δραμ- εῖν	δραμών- οὔσα-όν
τυγχάνω	ἔτυχον	τύχ-ω	τύχ-οιμι	τύχ-ε	τυχ-εῖν	τυχών- οὔσα-όν
φέρω	ἤνεγκον	ἐνέγκ-ω	ἐνέγκ-οιμι	ἐνεγκ-ε	ἐνεγκ- εῖν	ἐνεγκών- οὔσα-όν
φεύγω	ἔφυγον	φύγ-ω	φύγ-οιμι	φύγ-ε	φυγ-εῖν	φυγ-ών οὔσα-όν
ἔρχομαι	ἦλθον	ἔλθ-ω	ἔλθ-οιμι	ἐλθ -έ	ἐλθ-εῖν	ἐλθών- οὔσα-όν
λέγω	εἶπον	εἵπ-ω	εἵπ-οιμι	εἶπ -έ	εἶπ-εῖν	εἰπών- οὔσα-όν
εὐρίσκω	ἤϊρον ἢ εὔρον	εὔρ-ω	εὔρ-οιμι	εὐρ -έ	εὐρ-εῖν	εὐρών- οὔσα-όν
ὁρῶ	εἶδον	ἴδ-ω	ἴδ-οιμι	ἴδ -έ	ἴδ-εῖν	ἰδών- οὔσα-όν
λαμβάνω	ἔλαβον	λάβ-ω	λάβ-οιμι	λαβ -έ	λαβ-εῖν	λαβών- οὔσα-όν
γινώσκω	ἔγνων	γν-ῶ	γν-οίην	γν-ῶθι	γν-ῶναι	γνούς- οὔσα-όν
βαίνω	ἔβην	βῶ	β-αίην	βῆθι	βῆναι-	βάς- ἄσα- αν
ἔρωτῶ	ἠρόμην	ἔρ-ωμαι	ἔρ-οίμην	ἔρ-οὔ	ἐρ- έσθαι	ἐρ- όμενος-η- ον
τρέπομαι	ἐτραπόμην	τράπ- ωμαι	τραποίμην	τραπ-οὔ	τραπ- έσθαι	τράπ όμενος-η- ον
πυνθάνομαι	ἐπυθόμην	πύθ- ωμαι	πυθ-οίμην	πυθ-οὔ	πυθ- έσθαι	πυθ- όμενος-η- ον
αἰσθάνομαι	ἠσθόμην	αἴσθ- ωμαι	αἰσθ- οίμην	αἰσθ-οὔ	αἰσθ- έσθαι	αἰσθ- όμενος-η- ον
γίγνομαι	ἐγενόμην	γέν- ωμαι	γεν-οίμην	γεν-οὔ	γεν- έσθαι	γεν- όμενος-η- ον
ἔπομαι	ἐσπόμην	σπ- ῶμαι	σποίμην	σπ-οὔ	σπ- έσθαι	σπ- όμενος-η- ον
ἀφικνοῦμαι	ἀφικόμην	ἀφίκ- ωμαι	ἀφικοίμην	ἀφικ-οὔ	ἀφικ- έσθαι	ἀφικ- όμενος-η- ον

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

Ενεστώτας	Αόριστος β'					
Οριστική	Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προσ.	Απαρ.	Μετοχές
ἄγομαι	ἤγαγόμην	ἄγάγ-ωμαι	ἄγαγ-οίμην	ἄγαγ -οῦ	ἄγαγ-έσθαι	ἄγαγόμενος-η-ον
αἰσθάνομαι	ἤσθόμην	αἴσθ-ωμαι	αἰσθ-οίμην	αἰσθ-οῦ	αἰσθ-έσθαι	αἰσθόμενος-η-ον
αἰροῦμαι	εἰλόμην	ἔλ-ωμαι	έλ-οίμην	έλ-οῦ	έλ-έσθαι	έλόμενος-η-ον
ἄπεχθάνομαι	ἄπηχθ-όμην	ἄπέχθ-ωμαι	ἄπεχθ-οίμην	ἄπεχθ-οῦ	ἄπεχθ-έσθαι	ἄπεχθόμενος-η-ον
ἀπόλλυμαι	ἄπωλόμην	ἀπόλ-ωμαι	ἀπολ-οίμην	ἀπολ-οῦ	ἀπολ-έσθαι	ἀπολόμενος-η-ον
ἀφικνοῦμαι	ἀφικόμην	ἀφίκ-ωμαι	ἀφικ-οίμην	ἀφικ-οῦ	ἀφικ-έσθαι	ἀφικόμενος-η-ον
βάλλομαι	ἐβαλόμην	βάλ-ωμαι	βαλ-οίμην	βαλ-οῦ	βαλ-έσθαι	βαλόμενος-η-ον
γίγνομαι	ἐγενόμην	γέν-ωμαι	γεν-οίμην	γεν-οῦ	γεν-έσθαι	γενόμενος-η-ον
ἐγείρομαι	ἤγρόμην	ἔγρωμαι	ἐγρ-οίμην	ἐγροῦ	ἐγρ-έσθαι	ἐγρόμενος-η-ον
ἔπομαι	ἐσπόμην	σπ-ῶμαι	σπ-οίμην	σπ-οῦ	σπ-έσθαι	σπόμενος-η-ον
ἐρωτῶ	ἠρόμην	ἔρ-ωμαι	ἐρ-οίμην	ἐρ-οῦ	ἐρ-έσθαι	ἐρόμενος-η-ον
εὐρίσκομαι	ἠύ(εὐ)ρ-όμην	εὖρ-ωμαι	εὐρ-οίμην	εὐρ-οῦ	εὐρ-έσθαι	εὐρόμενος-η-ον
ἔχομαι	ἐσχόμην	σχ-ῶμαι	σχ-οίμην	σχ-οῦ	σχ-έσθαι	σχόμενος-η-ον
λαμβάνομαι	ἐλαβόμην	λάβ-ωμαι	λαβ-οίμην	λαβ-οῦ	λαβ-έσθαι	λαβόμενος-η-ον
ἐπιλανθάνομαι	ἐπελαθ-όμην	ἐπιλάθ-ωμαι	ἐπιλαθ-οίμην	ἐπιλαθ-οῦ	ἐπιλαθ-έσθαι	ἐπιλαθόμενος-η-ον
λέγομαι	εἰπόμην	εἴπ-ωμαι	εἰπ-οίμην	εἰπ-οῦ	εἰπ-έσθαι	εἰπόμενος-η-ον
λείπομαι	ἐλιπόμην	λίπ-ωμαι	λιπ-οίμην	λιπ -οῦ	λιπ-έσθαι	λιπόμενος-

				οὖ	έσθαι	η-ον
ὀρῶμαι-	εἰδόμεν	ἴδ-ωμαι	ιδ- οίμην	ιδ- οὖ	ιδ-έσθαι	ιδόμενος-η-ον
πείθομαι	ἐπιθόμεν	πίθωμαι	πιθοίμην	πιθ-οὖ	πιθέσθαι	πιθόμενος-η-ον
πυνθάνομαι	ἐπυθόμεν	πύθ-ωμαι	πυθ-οίμην	πυθ-οὖ	πυθ-έσθαι	πυθ-όμενος-η-ον
τέμνομαι	έτεμόμην	τέμωμαι	τεμ-οίμην	τεμοὖ	τεμ-έσθαι	τεμόμενος-η-ον
τρέπομαι	έτραπόμην	τράπ-ωμαι	τραπ-οίμην	τραπ-οὖ	τραπ-έσθαι	τραπόμενος-η-ον
ὑπισχνοῦμαι	ὑπεσχνούμην	ὑπόσχωμαι	ὑποσχοίμην	-	ὑποσχεσθαι	ὑποσχόμενος-η-ον
φέρωμαι	ήνεγκόμεν	ένέγκ-ωμαι	ένεγκ-οίμην	ένεγκ-οὖ	ένεγκ-έσθαι	ένεγκόμενο ζ-η-ον

Παρατηρήσεις

- Η ευκτική του ἔσχον (έχω) κλίνεται:

ιδιόρρυθμα όταν είναι απλή | κανονικά όταν είναι **σύνθετη**

	π.χ.
σχοίην	παρά-σχοιμι
σχοίης	παρά-σχοις
σχοίη	παρά-σχοι
σχοίημεν κ σχοῖμεν	παρά-σχοιμεν
σχοίητε κ σχοῖτε	παρά-σχοιτε
σχοίησαν κ σχοῖεν	παρά-σχοιεν

- Οι τύποι **προσ...** ανήκουν στο ρ. **προσ-έχω**, οι τύποι **προσ...** ανήκουν στο ρ. **προ-έχω**.

π.χ. πρόσχω < πρόσ-χω < προσ-έσχον < προσ-έχω
 πρόσχω < πρό-χω < προ-έσχον < προ-έχω

- Ο Αόριστος β' του λέγω: α) στην οριστική κλίνεται: εἶπον, εἶπας, εἶπε, εἶπομεν, εἶπατε, εἶπον, β) στην προστακτική κλίνεται: εἰπέ, εἰπέτω κ' εἰπάτω, εἴπετε κ' εἴπατε, εἰπό-ντων κ' εἰπάτωσαν. Οι τύποι με -α- προήλθαν από τον Αόριστο α' εἶπα, ο οποίος δανείζει τους λίγους τύπους που σχηματίζει, στον Αόριστο β'.

- Λείπουν οι προστακτικές των ἥμαρτον (άμαρτάνω)
ἀπηχθόμεν (απεχθάνομαι)

ὄφλον (όφλισκάνω)

- Παρουσιάζουν ανωμαλία κατά την αφαίρεση της αύξησης της οριστικής οι αόρ.β':

- εἶλον -> ἔλω
- εἶπον -> εἶπω
- εἶδον -> ἴδω

- Οι υποτακτικές **σχῶ** (έχω) και **σπῶμαι** (έπομαι) με πρόθεση ανεβάζουν τον τόνο.

π.χ. σχῶ	αλλά	παράσχω	σπῶμαι	αλλά	ἐπίσπωμαι
σχῆς		παράσχεις	σπῆ		ἐπίσπη
σχῆ		παράσχει	σπῆται		ἐπίσπεται
σχῶμεν		παράσχωμεν	σπώμεθα		ἐπισπώμεθα
σχῆτε		παράσχετε	σπῆσθε		ἐπίσπησθε
σχῶσι		παράσχωσι	σπῶνται		ἐπίσπωνται

- **Β' ενικό προστακτικής Αορίστου β'**

Ε.Φ. Τονίζεται στην παραλήγουσα ή προπαραλήγουσα (όσο πιο ψηλά γίνεται). π.χ. μάθε, άγαγε

Εξαιρούνται

- ἔλθέ (ἔρχομαι)
- εὗρέ (εὕρισκω)
- ἰδέ (ὀρῶ)
- εἰπέ (λέγω)
- λαβέ (λαμβάνω)

Με πρόθεση όμως ανεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα της πρόθεσης.

π.χ. ἄπελθε, ἐξεῦρε, πάριδε, πρόειπε, παράλαβε

Μ.Φ. τονίζεται στη λήγουσα και περισπάται.

π.χ. ἀφικοῦ, παραγενοῦ

Εξαιρούνται οι μονοσύλλαβες **σχοῦ** (ἔχομαι), **θοῦ** (τίθεμαι), **δοῦ** (δίδομαι), **σποῦ** που όταν ενωθούν με δισύλλαβη πρόθεση, ανεβάζουν τον τόνο στην παραλήγουσα,

π.χ. παράσχου, κατάθου, παράδου, ἐπίσπου *αλλά* ἐνσχοῦ, ἐνθοῦ, ἐκδοῦ, συσποῦ.

- Οι μονοσύλλαβες προστακτικές **σχές** (έχω), **θές** (τίθημι), **δός** (δίδωμι), **ἔς** (ἵημι) με πρόθεση ανεβάζουν τον τόνο όχι όμως πάνω από την τελευταία συλλαβή της πρόθεσης, αν είναι δισύλλαβη.

π.χ. επίσχες, παράθες, συνέκδος, άφες.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1) Να συμπληρώσετε τον πίνακα.

οριστική	Θέμα αορ.	προστ.	απαρέμφατο	μετοχές
εΐλου ήγάγου ήσθου άφίκου έβάλου έγένου έπελάθου έσχου έσπου έλάβου έλίπου έπίθου				

2) Να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στο γ' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο του αορίστου β' των υπογραμμισμένων τύπων.

Λύσανδρος δέ τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, ἐπεὶ ὄρθρος ἦν, ἐσήμηνεν εἰς τὰς ναῦς ἀριστοποιησαμένους εἰσβαίνειν, πάντα δὲ παρασκευασάμενος ὥς εἰς ναυμαχίαν καὶ τὰ παραβλήματα παραβάλλον, **προεΐπεν** ὥς μηδεὶς κινήσοιτο ἐκ τῆς τάξεως μηδὲ ἀνάξοιτο. [2.1.23] οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐπὶ τῷ λιμένι παρετάξαντο ἐν μετώπῳ ὥς εἰς ναυμαχίαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ **ἀντανήγαγε** Λύσανδρος, καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν, ἀπέπλευσαν πάλιν εἰς τοὺς Αἰγὸς ποταμούς. [2.1.24] Λύσανδρος δὲ τὰς ταχίστας τῶν νεῶν ἐκέλευσεν ἔπεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπειδὴν δὲ **ἐκβῶσι, κατιδόντας** ὅ τι ποιοῦσιν ἀποπλεῖν καὶ αὐτῷ ἐξαγγεῖλαι. καὶ οὐ πρότερον ἐξεβίβασεν ἐκ τῶν νεῶν πρὶν αὐταὶ ἦκον. ταῦτα δ' ἐποίει τέτταρας ἡμέρας· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι **ἐπανήγοντο**.

3) Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο του άλλου αριθμού, στην ίδια ἐγκλίση:

εἴποιεν:

ἀπολέσθω:

έλίπου:

παρίδετε:

λάθης:

4) Να συμπληρώσετε τον πίνακα, βάζοντας στο β' πληθυντικό πρόσωπο τα παρακάτω ρήματα.

	θέμα	αορ.	οριστική	υποτ.	ευκτική
ἄγομαι					
αἰροῦμαι					
αἰσθάνομαι					
ἀφικνοῦμαι					
βάλλομαι					
γίγνομαι					
ἐγείρομαι					
ἐπιλανθάνομαι					
ἔχομαι					
ἔπομαι					
λαμβάνομαι					
λείπομαι					
πείθομαι					

5) Να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΥΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΚΤ.

ἡσθόμην

κατήγαγον

παρέσχον

Επιμέλεια: Μαρία Παπαναστασίου